

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

NUTARIMAS

DĖL ELEKTROS ENERGIJOS GAMYBOS RINKOS TYRIMO REZULTATŲ

2014 m. rugpjūčio 7 d. Nr. O3-757

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalies 19 punktu, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 65 straipsniu, 67 straipsnio 1 dalimi, 68 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais, Rinkų tyrimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2012 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. O3-135 „Dėl Rinkų tyrimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų aprašo, patvirtinto Komisijos 2014 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. O3-112 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), ir atsižvelgdama į Komisijos 2013 m. gegužės 13 d. nutarimą Nr. O3-160 „Dėl elektros energijos gamybos rinkos tyrimo pradžios“, Komisijos 2013 m. rugsėjo 27 d. nutarimą Nr. O3-417 „Dėl elektros energijos gamybos rinkos tyrimo termino pratęsimo“, 2013 m. spalio 17 d. nutarimą Nr. O3-633 „Dėl elektros energijos gamybos rinkos tyrimo termino pratęsimo“ ir 2014 m. sausio 27 d. nutarimą Nr. O3-28 „Dėl elektros energijos gamybos rinkos tyrimo termino pratęsimo“ bei Komisijos Elektros energijos gamybos rinkos tyrimo darbo grupės 2014 m. liepos 30 d. Elektros energijos gamybos rinkos tyrimo patikslintą ataskaitą Nr. O13-3 ir 2014 m. liepos 31 d. pažymą Nr. O5-204 „Dėl elektros energijos gamybos rinkos tyrimo rezultatų“, Komisija n u t a r i a:

1. Konstatuoti, kad:

1.1. Elektros energijos gamybos rinkos tyrimo metu nustatyta, kad elektros energijos gamybos rinką paslaugos (produkto) aspektu sudaro elektros energijos, kaip prekės, gamyba, kai ši prekė realizuojama vykdant didmeninę ir mažmeninę prekybą ir (arba) panaudojant savo pagamintą elektros energiją savo reikmėms ar ūkio poreikiams tenkinti;

1.2. elektros energijos gamybos rinkos geografinė teritorija laikoma Lietuvos Respublikos teritorija;

1.3. elektros energijos gamybos rinkoje 2011 metų pabaigoje veikė 148 gamintojai, 2012 metų pabaigoje – 288, 2013 metų pabaigoje – 1556;

1.4. elektros energijos gamybos rinkos koncentracijos lygis yra labai aukštas;

1.5. potencialios konkurencijos elektros energijos gamybos rinkoje nėra, konkurenciniai rinkos plėtros procesai nestebimi;

1.6. elektros energijos gamintojų skaičius auga, tačiau rinka išlieka koncentruota; vertinant rinką pagal pagamintą ir į tinklus patiektą elektros energijos kiekį, rinkoje dominuoja tie patys rinkos dalyviai;

1.7. didžiausią elektros energijos gamybos rinkos dalį užima „Lietuvos energijos gamyba“, AB. 2011–2013 metais „Lietuvos energijos gamyba“, AB, užimama elektros energijos gamybos rinkos dalis pagal instaliuotą elektrinių galią sudarė ne mažiau nei 68 proc., pagal į tinklą patiektą elektros energijos kiekį – ne mažiau nei 46,2 proc.;

1.8. rinkoje egzistuoja administraciniai–teisiniai barjerai, kuriuos suponuoja teisės aktų reikalavimai bei teisės aktų reglamentavimas;

1.9. įėjimo į rinką barjerai dėl infrastruktūros, kuria disponuojant galima gaminti ir į tinklus tiekti elektros energiją, egzistuoja, tačiau visi gamintojai turi galimybę pasinaudoti esamais tinklais, jeigu turimi pakankami finansiniai ištekliai. Didžiausia infrastruktūra elektros energijos gamybos rinkoje disponuoja rinkoje dominuojantis asmuo – „Lietuvos energijos gamyba“, AB;

1.10. finansinis barjeras rinkoje nėra stebimas, tačiau egzistuoja finansinis subsidijavimas, kuris daro įtaką gamybos pajėgumų finansavimui;

1.11. rinkoje egzistuoja strateginiai barjerai, kuriuos sukuria vertikali energetikos įmonių integracija ir gamybos rinkoje veikiančių gamintojų turima praktinė patirtis;

1.12. egzistuoja įėjimo į rinką – infrastruktūros kontrolės ir prieigos prie finansinių išteklių – barjerai; didžiausią infrastruktūrą turi „Lietuvos energija“, AB;

1.13. „Lietuvos energijos gamyba“, AB, turi galimybes taikyti nepagrįstas (pernelyg dideles ar pernelyg mažas) kainas.

2. Pritarti Elektros energijos gamybos rinkos tyrimo patikslintai ataskaitai.

3. Pripažinti „Lietuvos energijos gamyba“, AB, didelę įtaką turinčiu asmeniui elektros energijos gamybos rinkoje.

4. Nustatyti didelę įtaką elektros energijos gamybos rinkoje turinčiam asmeniui „Lietuvos energijos gamyba“, AB:

4.1. įpareigojimą iki 2015 m. sausio 1 d. parengti ir pateikti Komisijai „Lietuvos energijos gamyba“, AB, Reguliavimo apskaitos sistemos laisvos formos aprašą, remiantis Aprašo reikalavimais;

4.2. įpareigojimus nuo 2015 m. sausio 1 d.:

4.2.1. taikyti kainas, pagrįstas sąnaudomis pagal Aprašo reikalavimus ir per 40 kalendorinių dienų pasibaigus kalendoriniams metams Komisijai pateikti šių sąnaudų ataskaitą;

4.2.2. taikyti kainas, įvertinant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, vadovaujantis Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikoje nustatyta tvarka;

4.2.3. viešai skelbti informaciją apie reguliuojamos veiklos sąnaudas savo nustatyta tvarka interneto svetainėje ir (ar) visuomenės informavimo priemonėse, vadovaujantis Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1-145 „Dėl informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims taisyklių patvirtinimo“, 47 punktu;

4.2.4. apskaityti atskiriant pajamas, sąnaudas, turtą ir išpareigojimus pagal Aprašo 11.1.2 punkte nustatytas teikiamas paslaugas;

4.3. įpareigojimą sudaryti nediskriminacines sąlygas elektros energijos pirkėjams, perkantiems elektros energiją iš „Lietuvos energijos gamyba“, AB, įskaitant nepagrįstus atsisakymus teikti bendrovės teikiamas paslaugas.

Šis nutarimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Komisijos pirmininko pavaduotojas,
laikiniai vykdantis Komisijos pirmininko funkcijas

Darius Biekša